СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ З-ОЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ЦІНА ЦЕНТІВ. РІК XXXVI. Ч. 260. Джерзи Сити, Н. Дж., середа, 7. листопада, 1928.

PRICE CENTS. VOL. XXXVI. No. 260. Jersey City, N. J., Wednesday, November 7, 1928. THREE CENTS.

THE LIBRARY OF THE ... NOV 1 2 1928 ... UNIVERSITY OF ILLINOIS

ПРИЗНАЄ ВОЛЮ БІЛЬШОСТИ

ХТО НЕ ВИЙШОВ БИ ПРЕЗИДЕНТОМ, РІШЕННЄ БУДЕ СПРАВЕДЛИВЕ. ТАК ЗАЯВИВ ГУВЕР В СВОЇЙ ОСТАННІЙ БЕСІДІ. ДЯКУЄ ЖІНКАМ ЗА УЧАСТЬ У ВИБОРЧІЙ КАМПАНІЇ І ВИТАЄ НОВИКІВ.

ПАЛЬО АЛЬТО, Каліфорнія, 5. листопада. — Герберт Гувер вернув домів. По дорозі і вдома справили йому велику овацію. Вернувши до рідного міста, заявив, що чується щасливим, що є між старими приятелями і в своїм власнім домі.

По радіо виголосив він ще своє останнє слово до виборців. Заявив, що сього року приступає до виборчої урни найбільше число виборців. Це історична хвиля, бо ще жаден нарід і ніяка держава не пхнули таку масу людей в один час до голосування. Гувер певний, що голосувати буде понад 40,000,000 мущин і жінок.

Всі відчувають, що переживають важний момент і тому йдуть голосувати. А що голосувати будуть після своїх переконань, то їх рішеннє мусить бути справедливе, без огляду на це, хто не вийшов би президентом. Так говорив Гувер.

Гувер апелював до Полудня і взивав виборців, щоби не були партійними загорільцями і не відгороджували себе від других стейтів.

СМИТ ПРО СВІЙ РЕКОРД.

ПРЕДСТАВЛЯЄ В СВОЇМ ОСТАННІМ АПЕЛЮ СВОЇ УСПІХИ В ПРАВЛІННЮ НЮЙОРСЬКИМ СТЕЙТОМ. ЗАЯВЛЯЄ, ЩО НЕ ЗВЯЗАВСЯ З НІКИМ, А ТІЛЬКИ З АМЕРИКАНСЬКИМ НАРОДОМ.

НЮ ЙОРК, 5. листопада. — Говернор Смит виголосив у Карнеґі Гол свою останню передвиборчу промову. Слухали її міліони, але при говернорі були тільки репортери і кількох приятелів. Смит обговорив всю свою діяльність з часу, як був чотирма наворотами говернором Ню Йорку. Заразом підніс, що він, кандидуючи на президента, не перебрав від нікого ніяких зобовязань. Смит заявив, що він, коли буде вибраний, ввійде до Білого Дому з вільними руками і буде зобовязаний тільки американському народови, а більш нікому.

Смит зазначив, що яких 43,000,000 людей буде голосувати, бо тільки є зареєстрованих. З того приводу він подякував усім тим, що викликали серед народа таке велике заінтересовання виборами. Йому сказали, що републиканський кандидат дістане 400 голосів, а тим самим здобуде величезну більшість. Сам він не хоче бавитися в ніякі ворожбитства. Хай кождий сам собі обчисляє. Йогож бачили міліони, инші міліони чули, а маси витали. З того може кождий робити заключення, які хоче.

8,000 ПОЛІСМЕНІВ ДЛЯ ПОРЯДКУ.

СТІЛЬКИ БУДЕ СТЕРЕГТИ ВИБОРЧИХ УРН У НЮ ЙОРКУ. НАДІЮТЬСЯ, ЩО 2,000,000 ЛЮДЕЙ БУДЕ ГОЛОСУВАТИ.

НЮ ЙОРК, 5. листопада. — День виборів буде тяжким днем для Ню Йорку, коли ходить о вдержання порядку і забезпечення перед виборчими надужиттями.

8,000 полісменів буде держати порядок, а 1,500 інспекторів, головно адвокатів, будуть слідити за тим, щоби не було ошуств. При виборах буде занятих 16,622 клерків.

КУЛИДЖ ГОЛОСУЄ.

„ВИБОРЧИЙ СПЕШЕЛ" ПОВІЗ ПРЕЗИДЕНТА І ЙОГО ШТАБ ДО НОРТГЕМПТОН.

ВАШИНҐТОН, 5. листопада. — Президент Кулидж виїхав з Миссис Кулидж і своїм штабом до міста Нортгемптон у стейті Месечусетс, щоби там голосувати. Спеціяльний поїзд, що складався з 7 ваґонів, названо „Виборчий Спешел".

СМЕРТЕЛЬНО РАНИЛИ ҐЕМБЛЄРА

ЗА ТЕ, ЩО НЕ ХОТІВ ЗАПЛАТИТИ ДОВҐІВ З ПРОГРАНОЇ В ПОКЕРА.

НЮ ЙОРК, 5. листопада. — Арнольд Ротштайн лежить смертельно хорий у шпиталі і нема надії, щоби вийшов з життям, хоч йому вже двічи переливали кров. Ротштайн це міліонер, а доробився міліонів ґемблерством. Грав на біржі, в коні, рулету і в карти. Останніми днями програв за один раз в покера $303,000, з чого $200,000 не хотів заплатити, бо казав, що його ошахрували, бо грали значеними картами.

За те пошкодовані відгрожувалися йому вбийством, але Ротштайн на це не звертав уваги, а навіть заявив, що скорше згине ніж заплатить. І дійсно, замовлена банда напала на нього в готелі і смертельно його ранила.

Ротштайн не хоче видати імен грачів, ані тих, на кого можна би мати підозріння за цей учинок.

ПОБИТІ З ПРИВОДУ ВИБОРІВ.

НЕ ДОПУСКАЛИ РЕПУБЛИКАНСЬКОЇ ПАРАДИ.

ВУСТЕР, Месечусетс, 5. листопада. — 10,000 републиканців парадували на передодні виборів і стрінулися з яйцями, якими обкидували їх з боку політичних противників. До цього вмішалася поліція, а з того вийшла бійка. Потовчено 17 людей і одного полісмена.

БУДУТЬ „БРЕДЛАЙНИ" ПО МІСТАХ.

АЛЕ ТОДІ, КОЛИ РЕПУБЛИКАНЦІ БУДУТЬ ДАЛІ ПРИ ВЛАДІ.

НЮ ЙОРК, 5. листопада. — Сенатор Копленд, демократ, зазначив у своїм остаточнім апелю до виборців, що тільки демократична партія може усунути фармерську крізу, а в противному разі будемо мати незабаром по великих містах „бредлайни".

ВОЛ СТРІТ ЗА ГУВЕРОМ.

ГУВЕР СТОІТЬ ПЯТЬ ДО ОДНОГО.

НЮ ЙОРК, 5. листопада. — Великі гроші поставлено на Гувера. Його побіда є цілком певна, коли глядіти на ґемблерів, у яких стоїть Гувер проти Смита, як 5 до 1.

РОДИЧІ ВТІКЛИ ВІД ДІТЕЙ.

Про це, як утікають діти від родичів, писалося в нас уже нераз. Але щоб родичі втікали від дітей, про це рідко хто й чув. А одначе такий випадок зайшов в місточку Патерку у Великопольщі. До міщанина Хшановського впросилися на ніч якісь люди, чоловік і жінка з двома дітьми. Хшановський постелив їм в стодолі. Та нагло серед ночі чує плач дітей. Встає — а по їх родичах слід застиг. Але Хшановський побудив сусідів і порозсилав їх на всі боки шукати „добрих родичів". Недалеко за місточком їх прилапали і віддали поліції в руки.

„ГАНЬБА".

Таке слово дуже часто чути по наших вічах. Отже тепер найвищий суд у Польщі вирішив, що хто кричить під адресою свого противника „ганьба", допускається його образи чести і має бути покараний.

МАНЮ — НОВИЙ РУМУНСЬКИЙ ЛІДЕР.

Влада Братіяну упала. І то головно тому, що не міг він дістати заграничної позички. До влади прийде концентраційний кабінет з селянським провідником Маню на чолі. Маню обіцяв знести цензуру і перебудувати Румунію на американський лад.

СМЕРТЬ ВЕЛИКИХ АМЕРИКАНСЬКИХ ЛЕТУНІВ.

Американський літак „Енкі Дудель", на якому два відомі летуни Колієр та Токер хотіли здобути осяг у перелеті через американський континент без висідання, впав 4. листопада, коло 8. години вечером, на скалу в околиці Прескот, Аризона, та розбився. Оба летуни загинули на місци. Літак видно налетів серед дощу й мраки в гори та вдарився об скалу провалу (кеньону).

ДУРИСВІТИ ПРИ РОБОТІ.

Чудотворці та мантії переконалися, що не все можна „на селі людей дурити" та пішли до міст. Отож такий один шахрай прийшов до Ксеньки Орлякової в Бережанах та сказав, що виратує її мужа з хороби, як дістане 50 долярів. Ксенька згодилася на це. Мантій забрав 50 долярів, зробив якесь лікарство, казав його давати хорому по дві ложки денно через 25 днів і пішов. Ще й наказав Ксеньці, щоб не виходила з хати дві години. За дві години одначе вияснилося, що лікарство — це була звичайна вода і Ксенька давай здоганяти мантія. Дігнала його в Козові і віддала поліції.

ЧЕСНИЙ ГЕРШТ ЗБУВ.

До хати залізничика Чайківського під Варшавою вдерлося чотирох замаскованих збуїв, які повязали всіх домашних та почали грабувати все, що попало під руки бандитам. Коли вже позабирали те, що представляло яку-таку вартість, один з бандитів, побачивши молодих дівчат, почав кликати товаришів, щоб ті їх знасилували. Цьому спротивився одначе провідник збуїв. Між ним і рештою збуїв прийшло до сварки, а опісля і до бійки, підчас якої сильний гершт повикидав своїх кумпанів за двері. Після цього збуї повтікали.

ЗАБОРОНА ОСНОВАННЯ „ПРОСВІТ" У ГАЛИЧИНІ.

По розвязанні „Просвіт" на Волині приходить черга на Галичину. Староство в Богородчанах письмом з дня 10. вересня ц. р. повідомило основателів читальні „Просвіти" в Ляхівцях, що воєвідство станиславівське заборонило заложення читальні тому, що „читальні Просвіти стали в послідньому часі осередками аґітації політичної діяльности й тому основання нових таких товариств є непожадане".

Отся заборона без ніякої основи з правного боку є вступом нагінки на просвітний рух у Східній Галичині.

ПРИМУСОВЕ ВІДМОЛОДЖЕННЯ.

Учений Воронов, що винайшов штуку відмолоджувати людей при помочі перещіплювання малпяких желез, заявив недавно ґазетярам таке: „Я певний, що як зайде потреба, пр. у війні, то уряд заведе примусове відмолодженне, бо буде потребувати війска. Тоді і столітні старці підуть жваво на фронт. І не можна знати, чи пр. в р. 1980 не будуть брати участи у війні всі ті, що воювали в 1914 р." Гарні вигляди — правда?

ЛЕГКОВІРНОМУ ВСЕ ТАКЕ!

Іван Вага приїхав з Чернихова до Львова. Тут познайомився він з якимсь панком, який порадив йому купити від него хустку за 107 зол. Вага заплатив гроші — тамтой запакував хустку, віддав Вазі і зник. Коли Вага розпакував і хотів похвалитися жінці — найшов у пакунку сіно.

КУЛАКИ ПРОТИ СОВІТІВ.

Вісти, які подає загранична преса про повстання на совітській території, неправдиві. Але правдою є те, що соціялістичні експерименти на селі не вдалися. Комуністичні зразкові фарми враз з цілим збором падуть жертвою підпалів. Сільських большевицьких комісарів по селах убивають щораз більше.

НЕЩАСНІ ВЕСІЛЛЯ.

В Міротині коло Ярослава відбувалося весілля в одного господаря. Молодий запросив собі на дружбу капраля Йосифа Ріхтіґа з Ярослава. Капраль хотів бути військовим дружбою і доказав цього. А саме, коли весільні гості серед співів їхали через село, капраль-дружба витягнув ґранат і кинув його на „віват" в огород, але трафив у пліт... Ґранат відбився від плота, з гуком вибух і ранив тих гостей, які саме в тій хвилі надїхали другою фірою. Ранених: Томка Котлинського, Мартина і Францішку Стецьків та Софію Ґнат забандажував лікар у Ярославі. Але ранені таки не подарували весілля. Від лікаря пішли впрост на весілля і забавлялися через цілу ніч. „Хоробрий" капраль буде відповідати перед військовим судом. — Також нещасне весілля було в Кобиловолоках, пов. Теребовля, в господаря Миколи Свободи. На весіллю був також Томко Гадрик. Його ворог, Степан Мазуркевич, узброївся в кріс, підійшов під вікно і стрілив до Гадрика, котрий сидів на лаві. Гадрик від рани помер, а Мазуркевича арештовано.

ЗА КІМНАТУ І ВАННУ.

З „Вечерньої Москви" довідуємося, що „Управа видовищ кавказьких мінеральних вод" найшла ґеніяльну ідею: вона запрохала визначних письменників на низку літературних вечорів. Суть таких запросин передана Борисом Пільняком так: „Нас купили. Ми дістаємо невеличку плату, помешкання і ванну за означене число прилюдних виступів." Крім Пільняка „куплені" управою мінеральних вод — Алексій Толстой, Л. Сейфуліна і Б. Лавренієв.

ЗАХИСТ ДЛЯ ВЧЕНИХ І ПИСЬМЕННИКІВ.

Славний французький монастир „Ґран Шартрез", покинений черцями, перетворять на захист для вчених і письменників. Що року більш як 100 осіб по дорученні „Інституту Міжнародної Кооперації" зможе відпочивати в старім абатстві на кошти Інституту. Першу велику вкладку на цю ціль дав визначний данський письменник Андерсон.

КАПЕЛЮХ ШТРЕЗЕМАНА.

Французька Ліґа Прихильників Мира приготовила оваційну зустріч німецькому міністрови закордонних справ у Парижі на залізниці. Ці овації повторилися ще з більшою силою, коли Штреземан покидав палату міністерства закордонних справ, після підписання пакту Келоґа. Причина? Коли Штреземан поклав свій капелюх у роздягальні, один цікавий денникар оглянув його пильно і ствердив, що капелюх куплений у Карльсбаді в французькій крамниці і є з французької фабрики. Денникар, захоплений, пустив цю вістку „далі" і вона дала приводу до зміщеної овації людей, які не сумнівались у франкофільський настрій Штреземана. Для загалу часто важніше є те, що політик носить на голові, ніж у голові.

КУПЛЕНИЙ ДОКТОРАТ.

Забаглося торговельному радникови в Берліні п. Ельшнерові мати титул „д-ра", хоча би почесний. Тому почав дипльоматичні балачки з професорами університету у Вірцбурґу, обіцяючи за диплом 50,000 марок. Практичні професори рішили після довгих вагань, що така честь варта не менше як 80,000 мар. Ці гроші призначили вони на справді наукову ціль: на астрономічний і археольоґічний інститут, кажучи собі, що в світі є неодин „почесний доктор" за заслуги, що не мають нічого спільного з наукою ні університетом. Та ось ця історія попала в пресу і счинився великий скандал. Може він причиниться до ревізії дивогляднoї традиції, згідно з якою титул „почесного доктора" надають людям без ніяких наукових даних.

І МУДРИХ ОДУРЯТЬ.

До адвоката Гехта в Бучачі зголосився якийсь Станкевич і просив зробити йому контракт. Адвокат почав писати, а Станкевич попросив тоді позичити йому 1 доляра на стемплі, бо він — як казав — має самі „грубі" гроші. Д-р Гехт дав йому 10 долярів, а той як пішов міняти, так і досі не вернув, а поліція його найти не може.

КОАЛІЦІЙНИЙ КАБІНЕТ В РУМУНІЇ

ЛІБЕРАЛЬНА ПАРТІЯ ВІЗЬМЕ УЧАСТЬ В НОВОМУ КАБІНЕТІ. ТІТУЛЕСКОВИ ЗАПРОПОНУЮТЬ СФОРМУВАТИ КАБІНЕТ.

БУКАРЕШТ, 5. листопада. — Бувший премієр-міністер Братіяну радить реґентській раді утворити коаліційний кабінет з ріжних партій. В такий кабінет увійдуть також представники ліберальної партії, лідером якої є сам Братіяну. Маню відмовився формувати кабінет на умовах, запропонованих реґентурою.

Сподіваються, що формування коаліційного кабінет буде предложене безпартійному Н. Тітелескови, що був раніше міністром справ закордонних, а тепер є послом у Лондоні. Його вже завізвали до Букарешту.

Коаліційний кабінет уважають конче потрібним, щоби не розбилися переговори з Америкою щодо позички в сумі 250 міліонів долярів.

ВУЛЬКАН ЕТНА ВИБУХАЄ ЩОРАЗ СИЛЬНІЙШЕ.

ВІДКРИВСЯ НОВИЙ ПРОРИВ У КРАТЕРІ ВУЛЬКАНУ. ЛЯВА ЗАЛИВАЄ ВСЕ БІЛЬШІ ПРОСТОРИ. НАСЕЛЕННЯ В СТРАХУ ТІКАЄ ДАЛІ ВІД ВУЛЬКАНУ.

КАТАНІЯ, 5. листопада. — Величаний вулькан Етна чим дальше, тим стає активнійший. Сьогодня в кратері відкрився новий прорив, з якого великою масою тече лява, що заливає нові простори навколо гори.

Ближчі оселі Нунціятат та Маскаля залишені мешканцями на приказ влади, бо бояться, що лява може їх залити. В районі Боско Черіто лява ще далі заливає нові простори.

Становище навколо гори стає щораз загрозливіше. Паніка охоплює населення.

БУНТ ПАСАЖИРІВ НА ПАРОПЛАВІ.

НА АНГЛІЙСЬКОМУ ПАРОПЛАВІ, ЩО БУВ ЗАТРИМАНИЙ В КВАРАНТАНІ ІЗЗА ХОЛЕРИ, ПАСАЖИРИ ЗБУНТУВАЛИСЯ И ПОСТРІЛИЛИ КАПІТАНА.

ШАНҐАЙ, 5. листопада. — Задержано в кварантані британський пароплав, бо на ньому знайшлися Китайці-пасажири, хорі на холеру. Пасажири збунтувалися, вимагаючи висадження на берег. Підчас бунту тяжко поранено капітана пароплава.

Яких два десятки пасажирів, що перелякалися бунту, постріляли з пароплава в море. Частина знях утопилася. Порядок на кораблі привернено лише тоді, як на нього прибув відділ англійських військових моряків з крижляка „Конрвол".

З МОРСЬКИМ ОБЕЗЗБРОЄННЯМ НЕ СПІШАТЬСЯ.

В КОЛАХ ЛІҐИ НАЦІЙ НЕ МАЮТЬ НАДІЇ НА СКОРЕ СКЛИКАННЯ КОМІСІЇ ПО МОРСЬКОМУ ОБЕЗЗБРОЄННЮ.

ЖЕНЕВА, 5. листопада. — В січні 1929 року мала зібратися знову підготовча комісія по загальному обезброєнню держав. Для більшого успіху її праці треба, щоби зпочатку договорилися про морське обезброєння держав, що тепер панують на морях.

Але тепер виявляється, що комісія по морському обезброєнню скоро не буде скликана, а тому загальній комісії по обезброєнню доведеться одночасно обговорювати й справу морського обезброєння. Це ще більше ускладнить і без того тяжку працю комісії.

ФРАНЦІЯ ТА ІТАЛІЯ УКЛАДАЮТЬ ДОГОВІР.

ПЕРЕГОВОРИ ВЕДУТЬСЯ ПРО ПОДІЛ ЇХНЬОГО ВПЛИВУ НА СЕРЕДЗЕМНОМУ МОРІ ТА В АФРИКАНСЬКИХ КОЛЬОНІЯХ.

ПАРИЖ, 5. листопада. — Тепер провадяться переговори між французьким амбасадором у Римі та Мусоліні́єм в справі складення нового договору Франції з Італією. Новий договір має розмежувати впливи Франції та Італії на Середземному морю, а головно їх панування в північній Африці.

Новий договір усуне непорозуміння між цими державами в їх кольоніях. Цей договір приведе отже до ще одного замирення Західної Европи.

НОВА ПАПСЬКА ЕНЦИКЛІКА.

БУДЕ НАПРАВЛЕНА ПРОТИ ФРАНЦУСЬКИХ МОНАРХІСТІВ.

РИМ, 5. листопада. — Ґазета „Джурнале д'Італія" повідомляє, що в скорому часі Папа Римський видасть нову енцикліку, в якій зазначить свій погляд на взаємовідносини між урядом держави та християнами в державі. Енцикліку виготовив власноручно папа Пій XI з підмогою свого секретаря.

Поінформовані кола кажуть, що ця енцикліка буде направлена проти монархічної французької партії.

ВІДКРИТТЯ СЕСІЇ АНГЛІЙСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ.

ГОЛОВНІ ДЕБАТИ В ПАРЛЯМЕНТІ БУДУТЬ З ПРИВОДУ МІЖНАРОДНОЇ ПОЛІТИКИ УРЯДУ.

ЛОНДОН, 5. листопада. — Завтра король Анґлії відчинить останню перед виборами сесію анґлійського парляменту. Робітнича та ліберальна партії готуються до завзятої боротьби з консерватистами.

Головні напади на уряд Болдвина будуть через його міжнародню політику, якою надзвичайно цікавиться все населення Анґлії.

Взагалі опозиційні партії будуть старатися розвинути як найактивнішу передвиборчу кампанію ще в самому парляменті. Тому консервативному урядови доведеться витримати неодну сильну атаку. Остання сесія анґлійського парляменту заповідається надзвичайно живою й цікавою.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Maij Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES.
Three cents a copy.
One year ..... $ 7.00
Six months ..... $ 3.75
Three months ..... $ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:
One year $10.00
Six months ..... $ 5.00
Three months ..... $ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодиноке число три центи
На рік ..... $ 7.00
На пів року ..... $ 3.75
На три місяці ..... $ 2.00
В Джерзи Ситі і Заграницею:
На рік $10.00
На пів року ..... $ 5.00
На три місяці ..... $ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N

З КРАЮ — АПЕЛЮЮТЬ ДО НАС

Сегодняшні телеграми з Варшави, вислані до американських газет, признають, що у Львові зайшли дня 1. листопада події, які далеко серіозніші, як це виглядало по перших донесеннях. Знову дві українські телеграми, вислані до „Свободи" з краю через Данціг, хоч які вони короткі, вказують, що Українцям під Польщею доводиться переживати нове пекло. Особливо тим, що живуть у Львові.

В телеграмі говориться про міліонові втрати. Це не диво, коли Ляхи плюндрують наші установи вже четвертий день! Це не диво, коли вони знищили величавий будинок „Дністра"!

Польща не хотіла навіть допустити у Львові до того, щоби Українці могли піти 1. листопада на цвинтар і там віддати поклін тим українським дітям, що згинули в пропамятних листопадових днях в боротьбі за український Львів. Польська поліція не хотіла допустити до того, щоби львівські Українці могли відсвяткувати десяту річницю відродження української державности на західно-українських землях. Вона хотіла доказати, що львівські Українці в десяту річницю, в день 1. листопада 1928 року, не є тими самими, що були в день 1. листопада 1918 року. А треба це було зробити, бо польському урядови треба було заманіфестувати перед світом, що українська справа в Польщі зліквідована. Колиж показалося, що уряд перечислився, що поліція ні арешти та засуди таки не в силі зломити українського самостійницького духа, розпочалися у Львові і в краю нові насильства. Ляхи почали нищити останки нашого матеріяльного і культурного дорібку. Пішли нищити навіть друкарню нашого найстаршого культурного товариства „Просвіти" у Львові. Ту саму друкарню, звідки виходять ті книжочки та письма, що несли і досі несуть просвіту під наші сільські стріхи.

На нас, американських Українців, спадає тепер нове почесне завдання. Подати помічну руку геройським братам в краю. Нам треба знова зійтися на віча чи листопадові свята і знову запротестувати перед світом, а головно перед американським урядом в справі нових ляцьких насильств. Нам треба знову піти до американських газет по місцях і поінформувати їх про наші протести та про послідні події в рідним краю. Бо треба, щоби американська преса заговорила про польський терор і про те, що український нарід ніколи не погодиться з польським пануванням на наших землях.

Для тих, що будуть інформувати американську пресу про послідні події у Львові, подаємо на іншім місци статтю, написану по англійськи. Кріваві події у Львові, які наш нарід так дорого коштують, мусять бути використані і на американськім грунті.

THE BLOODY CLASHES IN LEMBERG

WARSAW, Nov. 2. (A. P.). — Fifteen persons were injured last night at Lwow (Lemberg) in disturbances arising from a Polish celebration of the defense of the town against Ukrainians ten years ago. Demonstrations of students and others resulted in a clash with Ukrainian inhabitants. There was much revolver firing. Several Ukrainian shops were wrecked.

POLAND, Nov. 2. (Wireless to The New York Times). — Considerable damage was done to property last night and tonight in demonstrations started by Ukrainian students who tried to demolish monuments glorifying the Polish invasion of Lemberg.

Forty students and police were wounded and several Ukrainian shops and buildings of Ukrainian organization were demolished last night.

Tonight another group of Polish students demonstrated when they escorted the Polish General Haller from the station and several other shops were destroyed. Police arrested several and the rector of the Lemberg University implored the students to refrain from further violence.

WARSAW, Nov. 3. (A. P). — The results of the rioting at Lvov on Thursday during a Polish celebration of the defense of the town against Ukrainians in 1918 were more serious than first reports indicated.

One hundred and twenty persons were injured, six of them fatally. Sixty Ukrainian were arrested. All has been quiet since the outbreak of shooting and disorder.

Advices received in Warsaw state that the first disorders took place Thursday morning when. Ukrainian Nationalists attended a mass in memory of Polish Ruthenian war victims of 1918. Two Ukrainian Deputies are stated to have delivered provocative speeches, inciting the crowds to hostile acts against Polish authority. The mobs surging from the church fired at the police, wounding two policemen. The mounted police squadron also was attacked.

In the afternoon, Polish students arranged a protest manifestation against the disorders. As the protestors passed through the streets, shots were fired at them and rioting followed. Order was re-established late at night.

LEMBERG, Nov. 2. (By letter and cable, special to Svoboda, the Ukrainian Daily). — Blood was shed on street of Lemberg on Thursday. Police attacked the Ukrainians marching to the cemetary. There was an outbreak of shooting on the St. George Square. The Polish monument of the "Defenders of Lemberg" was wrecked by the Ukrainians. A mob of Poles demolished the building of the "Dniester," the mutual Ukrainian fire-insurance association, the printing shop of the "Prosvita," the enlightenment society, and together with the police besieged the dormitories of Ukrainian students. The number of wounded on both sides amounts to 100. The police carry out mass arrests of Ukrainians.

DANTZIG, Nov. 4. (Special telegram to Svoboda). — For four days the Poles of Lemberg have been plundering the Ukrainian institutions. Damage done amounts to millions. Appeal to the American people and government.

The clashes described in the above reports have for their background one of the most irritable spots on the map of Europe.

Lemberg is the Germanized name of the "city of Leo," the Ukrainian prince who ruled the country of Galicia, in the thirteenth century. In the fourteenth century the country was invaded by Poland, in the eighteenth century by Austria, which united with it two small principalities, populated by predominatingly Polish populace. At the outbreak of the World War it was ruled nominally by the Habsburg monarch from Vienna, but in fact misruled by the Polish nobility. With the breakdown of the Central Powers, the Ukrainian part of Galicia populated by some three and a half million Ukrainians proclaimed their acceptance of the principle of self-determination of nationalities and declared itself an independent West-Ukrainian Republic, while the Poles of the Western portion of Galicia proclaimed their adherence to the newly created Republic of Poland. The Ukrainians of Galicia proclaimed their independence on November 1, 1918, and the riots at Lemberg have evidently to do with the efforts of the Ukrainians to celebrate that memorable day of their national resurrection.

The West-Ukrainian Republic was at once attacked by the Poles, who were sorry to forfeit the privileged position they had enjoyed under the Austrian rule. Failing in this war of invasion, appealed to President Wilson, and President Wilson, then at the peace conference at Paris, appealed to the command of the Ukrainian army to stop hostilities, giving them hopes that their claims would be settled in accordance with the principle of the self-determination of nationalities, as proclaimed by the leaders of the Allied and Associated Powers. At his insistance the Ukrainian army discontinued hostilities, but the Poles took advantage of this truce to organize in France and dispatch the army of gen. Haller against the Ukrainians.

The West-Ukrainian Republic which had proclaimed its union with the Ukrainian People's Republic, whose capital was Kiev, found little help in that union, as the Ukrainian People's Republic was then fighting Russian invasion. Poland and Russia, the two historic enamies of Ukraine, made peace at Riga, in 1921, and divided Ukrainian territory among themselves, Russia keeping some twenty three millions Ukrainians, Poland about eight millions. This Polish occupation of Western Ukraine was recognized later, in 1923, by the Council of Ambassadors, at Paris.

The Polish rule of Western Ukraine has been one series of ruthless efforts at extermination of the native population. The political rights of the Ukrainian populace were curtailed by hook and crook. The schools in their native tongue were closed, even those maintained out of private contributions of the coutinoals. Ukrainian churches were confiscated and turned over to the Poles. Ukrainian newspapers were censored, fined, or closed outright. Ukrainian organizations were prohibited, and those existing disbanded. The destruction of Ukrainian stores, as reported in the above quoted telegrams, is but an axemple of many occurrences of similar character. The Polish minority lives among the compact mass of Ukrainians like an armed camp in an invaded country. In short, the Polish modern administrative methods are a motley combination of the oppressive methods that up to the time of the World War were used against the Poles by the oppressive governments of Russia and Prussia.

The November outbreak of this year was inaugurated by an injunction issued by the Polish government against collecting of voluntary contributions for the support of the Ukrainian veterans of the Ukrainian war of independence. The Ukrainian celebration of the First-of-November Day, which is analogous to the American Fourth of July, was of course out of the question. The Poles marked out this day for a provocatory demonstration of the Polish occupation of Galicia by the Poles, to which they invited Gen. Haller, notorious in the country for his ruthless persecution of the war of invasion.

The conclusion one inevitably draws from the incidents reported in the newspapers is that a country in which eight millions of homogenious people waste economically and culturally under a ruthless oppression, is loaded with vast possibilities for another war.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ЛОРЕЙН, О. Бр. св. Андрія, від. 128, повідомляє всіх своїх членів, що братський мітінг відбудеться 11. листопада, в гали церковній, 2445 Ісг 31 Стр., о годині 1-ій по полудни. Проситься всіх членів, як мущин так і женщин, прибути на мітінг, бо є важні справи до полагодженя, які мають бути вирішені на сім мітінгу, бо на другий місяць припадає річний мітінг. — Гр. Коваль, предс.; Мих. Кокотайло, кас.; Волод. Карпень, секр.

КЛИФТОН, Н. ДЖ. Тов. Українська Січ, від. 182, повідомляє, що звичайний мітінг відбудесь в 2-ій год. попол., в неділю, 11. листопада, в гали парохіяльній, 47 Говп Евені, Пасейк, Н. Дж. є важні справи до полагодженя, тому обовязком є кождого члена бути присутним на сих зборах. Довгуючих членів напоминається вирівнати свої вкладки, бо інакше будуть суспендовані. — М. А. Пшюк, предс.; Гр. Яськів, секр.

МАНВІЛ, Н. ДЖ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів і членинь, що місячні збори відбудуться в неділю, 11. листопада, в 1-ій годині попол., в Ліберти Галі. Обовязком є кождого члена явитись на сі збори, бо будеться вибирати комітет до проводженя балю, котрий має відбутись 17. листопада. Товариші і Товаришки, просимо вас, послухайте нас хоч раз в рік і зійдіться всі в означений час. Невявившійся хеч заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — Ілько Шегера, голова; Микола Вербіщький, писар.

КЛІВЛЕНД, О. Бр. св. Петра і Павла, від. 102, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 11. листопада, зараз по Св. Божій, в гали парохіяльній на Вест 7-мій ул. Проситься кождого члена явитись, бо є важні справи до полагодженя. Довгуючі члени хай постараються вирівнати свої вкладки, щоби не затягати на другий рік. Будесь приймати нових членів, тож приводіть своїх знакомих та приятелів. Запрошуйте свої діти до своєї Організациї, а не тримайте по чужих нам ворожих організацях. — Микола Бусько, секр.

ДІТРОИТ, МІШ. Тов. ім. Ів. Франка, від. 146, дає до відома, що місячні збори, котрі мали відбутися 11. листопада, відбудуться в неділю, дня 18-го листопада, в годині 12-тій в полудне, в Укр. Нар. Школі при Мекий і Галек ул. Просимо всіх членів явитися точно на висше згаданих зборах. Таксамо ще раз повідомляється довгуючих членів, що ми їх адресів не маємо і тому повідомляємо через часопись, що коли не вирівнаєте своїх залеглостий на сім мітінгу, будете суспендовані. Се відноситься також до тих членів, що перебувають на фармах. — П. Андрушків, рек. секр.; П. Стахович, фін. секр.

БРИДЖПОРТ, КОНН. Тов. Українська Січ, від. 59, повідомляє всіх своїх членів і членкинь, що мітінг відбудеться в суботу, 10. листопада, в гали церковній, 34 Біч ул., в годині 7-мій вечером. Кождий член обовязаний прийти точна на час, щоб товариські справи скоро перепровадити. Приймаємо до У. Н. Союза і до товариства без оплати вступного. Кождий член повинен платити вкладки свої кождого місяця, а ті члени, котрі довгують, а до нового року довгу не вирівнають, зістануть виключені. — Йосиф Волк, предс.; Михайло Галькевич, фін. секр.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

В. Будзиновський.

НА ДВА БОКИ.

(Історична повість.)

(43)

— Як Татари прийдуть до мене, то не проти річи поспілитої, а проти Чаплінського. Ніхто, хочби й гетьман, не буде мати права бити на них. Я шляхтич і мені вільно мати війско. Кілько схочу, яке хочу і відки схочу. Мають инші шляхтичі волоські, мадярські, німецькі й татарські полки, то й мені вільно. Мені вільно мати татарську сотню, татарський полк і цілу татарську орду! Сего кум полковник не заборонить мені, не заборонить гетьман, не заборонить король. Не заборонить, бо не має права. Я шляхтич, а шляхтич в своїй хаті, то більший пан, як воєвода в своїм воєводстві... Але, що то тепер балакати про все те, ще й горячитися. Буде так, як воєвода, рука Всевишнього. Не третьмо часу, бо мід скисне!

Знов стали мід, вино крушляти, Чаплінського вже не згадували.

— Ти добре закрутив, — Кричевський шепнув Хмельницькому до уха, коли зійшлися подальше від бенькетуючих. — Ім ані в гадці буде, що ти збираєш людий проти Польщі. Той Чаплінські справді неначе з неба впав. Твій ангел хоронитель підшепнув йому думку заїхати Суботів.

— Колиж бо він за одним заходом і Олену взяв, — сотник відповів, зітхаючи.

— Але я буду мусів зробити на тебе донос до гетьмана, бо як я не зроблю, то зробить Шемберг. Мушу написати йому, що ти похвалявся Татарами.

— А я на що говорив таке, як не на те, щоби донеслося до Потоцького? Його вже Чаплінські звіщав про те, що я накладаю з Татарами. Тепер нехай гетьман думає, що то проти Чаплінського.

Товариство пило далі, аж до рана. З винятком кількох твердолобів, або таких, що пють обережно, всі лежали покотом пяні. Хмельницький лишив їх так як лежали і поїхав на Варшаву. За ним пігнав Чаплінські.

В столици Польщі Хмельницький справи не виграв. Коли з королем перебалакав діло козацького наскому на Крим, про який Хмельницький очевидно й не думав, пожалувався ні Чаплінського і просив помочі. Король тільки здвигнув раменами і сказав:

— Щож я тобі на се порадиджу? Хіба дам тобі ще одну грамоту, з котрої будеш мати таку користь, яку мав з першої. Ти маєш більше приятелів, як Чаплінські. Чаплінські взяв Суботів шаблею, ти шаблею відбери.

— Та шаблю маю і мої приятелі мають... Татари також мають шаблі.

— На що ті татарські шаблі?

— Не кождий козак, хоч мій приятель, схоче задиратися з підстаростою. Татари, що иншого.

— Ти хочеш Татарами заїхати Чаплінського?

— А чомуж би ні?

— Не личить. Ще в такім близькім сусідстві татарської держави. Вся шляхта стане проти тебе.

— А я гадаю, що се приневолиловби шляхту залишити опозицію проти війни з Кримом, бо ся війна сталаби фактом доконаним. Як я возьму Татар на службу і ними зруйную Чаплінського, то староста і гетьман виступлять, як не проти мене, то проти тих Татар. Польське війско, будьто би в погоні за тими Татарами, яких я спровадив, заженеться аж під Перекоп. Це мусить довести до війни, над котрою вже так довго, але безуспішно працюємо.

— Знаєш, сотнику, що ти не дурний хлоп, — король замітив, подумавши хвилю. — То незла гадка.

— Ще не знаю, чи Татари будуть мені потрібні і чи дістану їх. Всеж таки, як їх дістану, поведу діло так, щоби се був початок більшої війни з Кримом.

В соймі Хмельницький програв. Там ще й висміяли його. Він тим не журився. Навпаки, вертав з Варшави вдоволений, бо тепер, коли вже всі знали, що війна між ним і Чаплінським, ніхто не мігби йому закинути, що він збирає козаків і накладає з Татарами проти Польщі.

— Ляхи схаменуться, аж буде запізно, — думав, затираючи руки.

Коли вернув до Чигирина, знов спросив знакомих на бенькет. Частував і знов відгрожувався, що заїде Чаплінського. Відгрожувався, але не заїздив. Відволоку пояснав тим, що ще не зібрав потрібної сили і ще не балакав зі своїми татарськими приятелями. Чаплінські чув про ті погрози, бо такі, як Барабаш, або Шемберг, просто від Хмельницького йшли до підстарости і перестерігали його. Вони не робили сего ради самого Чаплінського, бо вони недолюблювали його. Але вони хотіли мати в старостві спокій. Чаплінському докоряли за його заїзд, бо тим він той спокій закаламутив.

— Хмельницький затявся, — казали, — і ніхто не може йому заборонити, як з Чаплінським схоче порахуватися на шаблі.

— Ви, пане підстаросто, — образумляв Чаплінського неодин, — найліпше зробилиби, якби Хмельницкому звернули забране. Тепер на місто не можете вийти, не маючи навкруги себе бодай сотні війска. Ваш двір, неначе фортеца. Повно війска, гармати налаштовані день і ніч, дожидають ворога. Так можете видержати місяць, два. Довше ні.

— Як Хмельницький не залишить вербувати козаків, то я не буду дожидати тої хвилі, коли він, стягнувши більшу силу, буде міг вдарити на мене. Суботів я вже взяв йому. Ще викую його з його чигиринської хати. Нехай тоді заїде мене!

— Того ви не зробите! — сказав твердо і рішучо комісар Шемберг. — Я Хмельницького люблю так, що як би мені позволили, то я вбив би його на паль і розкошувавсь би його муками. Але таке, також ваш заїзд на його чигиринську хату, могло би викликати револьту козаків, їх братерство з ордою. На се ми не можемо позволити. Ще раз кажу вам, що зробите добре діло, як звернете йому все, що взяли. Його перехвалки не добром пахнуть. І ви втратите вашу добичу і річ посполита потерпить.

— Як би мій пан приказав, то, остаточно, Суботів я віддав би йому. Але жінку? Олена моя шлюбна жінка і сама не хоче вертати до него.

— Я гадаю, що від Олени сотник не відступить. Скорше Суботів лишить вам, а Олену мусить дістати назад... І, кажу вам, дістане. Вам ніхто не поможе, йому всі козаки. Козаки, і не дай, Боже, Татари.

— Олени не дам. Нехай би й з цілою ордою пішов на мене, не дам. Возьме хіба по моїм трупі!

— Робіть, як знаєте, але кажу вам, що наробите біди. Собі і нам.

Хмельницький став явно збирати війско. Перехвалки Чаплінського, що заїде його чигиринський дім, сотник використав на те, щоби для оборони своєї хати і своєї особи умістити в самім Чигирині сотню козаків, які самі зголосилися до него на службу. Під Чигирином примістив другу сотню. В дворі Чаплінського всьо жило в постійній тривозі, бо ніхто не сумнівався, що як Хмельницький збере більшу силу, то вдарить на двір. Найспокійніша була пані Чаплінська. Їй було байдуже, хто в тій війні побідить. Вона знала, що коли Хмельницький завзявся воювати Чаплінського, то не на те, щоби яку кривду зробити пані Чаплінській. Вона не сумнівалася, що як Хмельницький подужає Чаплінського, то з пані Чаплінської зробить паню Хмельницьку. Коли вже втратила свого Михайлика, то їй було одноково, хто її муж. Щоби тільки був якийсь муж, тай... не бідолаха.

— Хто знає, чи у Хмельницького не булоби мені ліпше? — нераз думала. — Хоч втратив Суботів, у него бенкет за бенкетом. У него мабуть сила покладного гроша. Про ріжних козаків балакають, що у них великі скарби, придбані воєнними походами на Татар і Турків. У Хмельницького веселіше, ніж у Чаплінського. Хоч підстароста велика фігура і хоч він Лях, вся військова старшина і всі пани, хоч Ляхи, більше тягнуть до Хмельницького. До нас пани не рядо заходять, бо підстароста не вміє догодити гостям і у нас не так весело, як у сотника... І... тепер сама бачу... пани, ще більше їх жінки, не поважають мене так, як повинні поважати жінку підстарости. Як я була у сотника, то, хоч ще не була його жінкою, всі були ласкавіші до мене. Тепер, ті самі, що бували в Суботові у сотника, не мають для мене одного приязного погляду.

Хоч підстароста жив у постійній тривозі, дожидаючи заїзду, сотник не квапився. Все йому, та що вперед треба зібрати тілько війска, щоби побіда була певна. Се збиранне війска тяглося так довго, що нарешті, хоч сотник вічно відгрожувався, люди стали думати, що гнів сотника потах і він про заїзд перестає думати.

В серпни на Україну знов приїхав канцлер Польщі Осоліньскі, будьто би на обозрини своїх маєтків. Він позвав до себе Хмельницького і спитав, чому воловодить.

— Королеви, — казав, — конче потрібний похід проти Кримців. Ще сеї осени, або в зимі.

— Я вже був майже готовий, — Хмельницький відповів. — Але саме тоді, коли я гадав їхати на Запорожє, щоби завершити діло, підстароста заїхав мене. Забрав мій маєток, взяв мою жінку... собі. Чи мені могла бути в голові війна з Татарами? Моя шляхоцька честь казала мені вперед порахуватися з моїм ворогом, котрий зруйнував мене і зробив посміхом людей.

— Колиж бо він щось задовго рахується з ним і не годні сего рахунку довести до кінця.

— Се тому, бо робило дві річи нараз. Хоч я в такій скруті, то всеж таки не забуваю того, що обіцяв королеви. Я підготовляю війну на два боки: одну проти мого ворога, Чаплінського, другу проти ворога річи посполитої. Робляться обі роботи. Але через те, що одночасно робляться дві, вони обі ще не цілком роблені.

(Дальше буде).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

НАШ І ДРУГА СТОРОНА БУДЕ ВИСЛУХАНА.

Дякую за медвежу прислугу читачеви „Свободи" із Геркімер, Н. Й., що підписався під своїм протестом на 3-ій стороні ч. 252. буквами М. Р. У. Читач мусів добре знати, що новинки про нас до місцевої газети „Івнінг Телеграм" не подав ані я, бо мене вже від тижня там не було, ані моя дружина, котра на другий день після тої новинки також виїхала із Геркімер до Рединг. Подав сю новинку хтось, зовсім не обзнакомлений з нашими справами, церковними й національними.

За всі фалшиві інформації, поміщені в сій новинці, передовсім відповідає видавець ґазети: але чи можна богато знання вимагати від провінціонального видавця, коли спеціялісти в питаннях церковно-віроісповідних, що дописують до столичних ґазет, не відріжняють української греко-католицької церкви від російської православної?!... А яке поняття має в сій справі пересічний Американець взагалі, а особливо католик, хай посвідчить отся пригода з моєю найстаршою донькою.

В однім домі — епископальнім, чи презвитеріянськім — хазяйка представила мою доньку своїй знакомій дамі-католичці. Ся дама сейчас заперечила сьому, щоби моя донька була донькою католицького (хотяйби і греко-катол.) священика; пішла в заклад. За доказом своєї правди вдалася до свого душпастиря о. Віліяма Гвайта, і доперва сей пояснив їй греко-католицьку унїятську церкву та запевнив її, що я є справедливий католицький „прієст".

Щоби спростувати фалшиві нотатки про церкви, про ті, в яких я служив протягом пятьох літ, дописуватель М. Р. У. мав удатися до редакції сеї самої американської ґазети „Івнінг Телеграм" і на сторонах тої-же ґазети, а не „Свободи", оголосити вияснення цілої справи... Чому М. Р. У. не подасть до загального відома української іміграції, як деякі „свідомі" геркімерські Українці зневажали мене? — Як вони та їх діти — розуміється, з намови батьків! — напастували мене й моїх дітий, котрі нераз зі жалю аж плакали? — Як мені задержували платню, посуджували, випихали мене й рідню прямо на вулицю?

Закид щодо перекручення імен моїх дітий вже зовсім не вдався, бо імена написані точно після правил порівнюючої граматики. Зрештою, самі Українці кличуть Ольгу Ольгою і Віру Верою. Примірів є багато.

Коли М. Р. У. хотів дописю мене вколоти та понижити, то він потрафив тільки сам собі виставити вірне свідоцтво культурного убожества.

о. Іван Крохмальний,
бувший парох в Геркімер.

—o—

НОВИЙ СПОСІБ МОСКОВСЬКОГО ШОВІНІЗМУ.

Дивний отой російський нарід і його пісусідки „малороси"! До чого вони не здібні, щоби тільки не перекабачувати других на своє копито! Один з малоросів, Н. Гаевський на імя, вихований на російському гаслі: „Расея всему свету галава — всьо астальное ерунда і чепуха", утяв отаку штуку: Обертаючись в російських білогвардейських колах, він мусів зрозуміти, що ідея „єдінства русскаго народа" збанкротувала, так на полі науковім, як і на політичнім. Тому, кинувся рятувати свою улюблену ідею через релігію. З цею метою він почав видавати журнал „Рошен-Українієн Евенджеліст". Закрившись Евангелією, як ширмою, він переводить свою „обєдінітельную" ідею, натягаючи на свій лад евангельські істини. Ось що він пише: „Єдінство великое і святое дело..., но не все заботятся о сохраненії єдінства... Єслі би русскіе і Украінци білі более організованы, то і им жілось би гораздо лучше... І Христос хорошо знал ето і всьо моліся — Да будет всьо єдіно".

Далі він іде до своєї цілі так:

„Ми проніікнуті єдінством і хотім, чтоби русскіе і Украінци укрепляліс в єдінстве для слави Божієй і для їх собственного блага... ібо адін Гасподь, одна вера, адно крещеніе".

Читаючи се, питаєш себе самого: Чому п. Гаевский пропустив перше слово цеї цареславної доктрини: „Адін цар, адін Боґ, адна вера"?

Закликаючи всіх Українців підтримати грішми цей часопис, п. Гаевский аж заговорив по українськи":

„Благаю Вас щедротами Божими (?), щоб Ви, отримав (?) нашу часопис (?) Russian Ukrainian Evangelist, були всі одно, бо всі ми, чи то Москалі, чи Українці (?) віруєм в одного Господа, маємо одну віру і одно хрещение. Я прошу Вас в імя Господа односердечно (?) вкупі з нами дбати про виданне нашої часописи".

Ось вам новомодний евангелизм! Через довгі роки обпльовували все українське та скрізь, де тільки можна було, старались доказувати, що „никакой Украіни не било, нет і не может бить", а тепер звертаються до Українців, ба, ще й стараються наслідувати їх мову! Як Українець і як евангелик по вірі, уважаю за свій обовязок показати на сю агітацію російських націоналістів, що під покришкою релігії хочуть накинути Україні політичну спілку з Росією. Особливу увагу звертаю тим Українцям знад Дніпра, що залишили свою батьківщину перед революцією і не пережили того могутнього національного здвигу, що одним махом розсіяв „обєдінітельную" оману.

Г. Онищенко,
Блумфілд, Н. Дж.

Ошукав діти.

Вдовець, що мав кількоро дітей, оженився другий раз з богатою, але старою жінкою. Коли по шлюбі приїхав з нею до дому, закликав дітей, щоби їх представити мачусі.

— Отсе ваша нова мама, яку обіцяв я вам привести. — Поцілуйте її.

Шестилітний Михась приглянувся їй уважно, потім на цілий голос закликав:

— Та де се нова мама? Вона стара!

УВАГА! РОЧЕСТЕР, Н. Й.!

ЗАХОДОМ БРАТСТВ І ТОВАРИСТВ У. Н. СОЮЗА

— улаштовується —

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

НА СИРОТИНЕЦЬ

В СУБОТУ, 10. ЛИСТОПАДА С.Р.

(SATURDAY, NOVEMBER 10, 1928)

В АМАЛГАМЕЙТЕД ГОЛ, при Клінтон вулиці.

Початок в год. 7.30 вечером. Вступ 50 центів.

Проситься рочестерську Громаду прийти і помочи у сім підприємстві, і покажім, що ми, Рочестерці, не лишимось позаду, що ми теж бажаємо, щоб збудувати Сиротинець-Захист при Укр. Нар. Союзі.

На бали буде пригравати українська музика острі танки, будуть смачні перекуски, гала вілловідна, забава до пізної ночі. За добру забаву ручить — Комітет. 260-1

Lehigh Valley
Excursion
to
Coal Regions
to
HAZLETON $3.50
Round Trip
to
4.00 SHENANDOAH
Mahanoy City-Mt. Carmel
Round Trip
SUNDAY, NOVEMBER 11th
Special Train
Lv. Hudson Terminal 11.50 P.M. Sat., Lv. Exchange Place Sta., Jersey City 12 Midnight, Lv. Newark (Ellz. & Meeker Aves.) 12.28 A. M. Bet. Lv. Mt. Carmel 6.00 P.M. Shenandoah 6.35 P.M., Mahanoy City 7.00 P.M., Hazleton 7.45 P.M.
Tickets at Exchange Place or Journal Square. Tel. information Bureau, Montgomery 7000.

Передвидів.

Суддя: Як далеко були ви від місця нещасливого випадку?

— Свідок: Пять метрів без чотирох центиметрів.

— Суддя: Відки ви се так докладно знаєте?

— Свідок: Я вимірив віддаль.

— Суддя: Як ви впали на таку думку?

— Свідок: Я собі так міркував, що якомусь дурневи може забагнутись питати мене про се.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ЧЕСТЕР, ПА.

Приготування до Свята Української Державности.

Щоб пошанувати і звеличати славний день 1. листопада 1918 р. і зложити заслужений поклін борцям-героям, які поклали на жертівник Батьківщини своє молоде життя, честерська Громада влаштовує Свято дня 18 листопада. Всі місцеві Тов-а, Братства й Клюб вибрали своїх відпоручників, які відбули спільно два рази збори в цїли приготування всього як слід. Винайймлено вже прекрасну галю „Джюіш Синаґог" при Велш і Осьмій вулиці. На промовця запрошено добр. Володимира Кедровського, бувшого старшину армії У. Н. Р., який запрошення приняв. Приготовляється виставу п. з. „1.-го листопада 1918 р." д-ра Вол. Галана.

У Святі візьме участь дїточий хор української школи, орхестра місцевих учнів гр. П. Келичави, танцюрист гр. Д. Чутрот, кубанський козак танцюрист Бобенко й инші.

Щоб не продавати тікетів при касі в неділю 18. листопада, вже є тікети в розпродажі між дітворою.

Комітет Свята.

ОБКРАДАЮТЬ КООПЕРАТИВИ.

Злодії взялися тепер до кооператив і обкрадають їх майже в кождім селі. В теребовельськім повіті злодій переплатив життям свій влом до кооперативи. Але це злодіїв не відстрашує. Оноді закралися злодії до кооперативи „Злука" в Дуплисках, пов. Заліщики, і забрали товару на 500 зл. — В селі Гологорах, пов. Золочів, також злодії вломалися до кооперативи. Але Михайло Чекайло побачив влом і наробив крику. Тоді один злодій стрілив з револьвера і зранив його в бік і руку. Опісля злодії повтікали. — Звичайно обкрадають кооперативні склепи таки „свої люде" — з того самого села.

У ВІЛЬНИХ ВІД ЗАНЯТТЯ ХВИЛЯХ — ПРЕЗИДЕНТОМ РЕПУБЛИКИ.

Населенне не знає кінотеатру, дансінґа, чарльстона і зачіски а ля гарсон.

Найменшою республикою в Европі, а крім того і в цілім світі, є „вільна держава Андора" на французько-еспанській границі. Республика має 175 квадр. км., а має 6,000 мешканців, себто стільки, що дерцеліпше більше село. Про що не величку державу знають люди мало що, тому, що вона є у недоступних горах. Андорці вбогі люди, хлібороби й пастухи.

Андора це одна із старших европейських республик. Повстала в XI. столїтті, коли син Карла Вел. воював із Маврами. З вдячности за поміч, яку Андорці дали тоді в боях із Маврами, признано Андору незалежною державою. Цю незалежність Андора задержала до нині, та це тому, що ніхто не витягав руки за цією убогою закутиною. Одинокою формою залежности Андори від чужих держав є данина, яку Андора платить Франції й еспанському епископові в Сао де Урґель у заміну за опіку над Андорою. Франції платить Андора 960 франків, а еспанському епископові 460 еспанських пезет.

В Андорі нема ні війська, ні митної сторожі, ні великих адміністраційних урядів—а передовсім нема міністрів. Одинокими представниками влади є кільканацять поліцаїв, які пильнують загальної безпеки. Нема тут теж скарбових урядів ані податкових екзекуторів. Можливо найменші податки стягають спеціяльно вибрані горожани, але це їх побічне заняття. Зате має Андора парлямент, а навіть 24 послів. Парлямент збирається дуже рідко, радить лиш у виїмкових, непередбачених випадках.

На чолі республики стоїть президент. Але він не має ні палати, ні служби, ні секретарів. Він звичайний хлібороб, працює, як і інші, на полі. Заняття президента виконує лише побічно у вільних вечірних годинах.

Населення Андори переважно вбогі селяни й пастухи. Вони жиють, як їх найдавніші предки. Всякі нові здобутки тут незнані. Навіть у „столиці" республики Алявіехас незнані є кінотеатри ні театри. Ніхто не знає, що це таке дансінґ, бара, саксофон, чарльстон. Не знають жіночої зачіски а ля гарсон. Одиноким місцем розривки в тій цікавій столиці є корчма у провізоричній шопі. Навіть готелю нема, бо досі ніхто з туристів не зацікавився тою найменшою в світі республикою. А варто би ствердити, чи Андора, хоч не знає найновіших форм сучасного життя, є щасливою країною, чи заслугує на призвище найдивовижнішої закутини в Европі.

ДІТОЧІ ТЕАТРАЛЬНІ КНИЖКИ:

СЛІДАМИ ТАРАСА (8 осіб) ....10 ц.
РУСАЛКА ДНІСТРОВА (7 осіб)..10 ц.
КОЗАЦЬКІ ДІТИ (8 осіб) .....10 ц.
ГАРАС ДИТИНА (10 осіб) .....10 ц.
КОНИК СТРИБУНЕЦЬ (8 осіб)..10 ц.
ЛІСОВА КАЗКА (12 осіб) .....10 ц.
СУД СВ. НИКОЛАЯ (10 осіб) ....10 ц.
ВІНОК НА МОГИЛУ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА (8 осіб) .....10 ц.
ВЕЧІР СВ. НИКОЛАЯ (11 осіб) 15 ц.

Замовлення і гроші слати до:

„SVOBODA"
43 Grand St., Jersey City, N. J.

PAIN-EXPELLER

—Вживаний зверта на
Болючі Мускули
Вчасні Перехолодження
Біль Грудей
Штивний Карк
Біль Хребта
Запалення і Знесилення
Невральгія

Дістаєте правдивий. Котиця торговельний знак на пакці дає вам запоруку.

Памфлет, подаючий повну директиву і описуючий ріжні вживання Пейн-Експеллер, знаходиться в кождій пачці.

У всіх аптеках
35 цент. і 70 цент.
Або пишіть вправ до:

The Laboratories of
F. AD. RICHTER & CO.
BERRY AND SOUTH FIFTH STS.
BROOKLYN, N.Y.

KILLS PAIN

ФАЮМ.

Подорож пустинею.

За селом Абу Раді зачинається Лібійська пустиня. Врожайна земля Нілевої долини кінчається, а починається жовтава, попереривана пісковими горбками пустиня. Яких 60 метрів за хребтом лібійських гір не доходить уже вода каналів, земля степова, вбога, а ще кілька миль далі нема вже взагалі врожайної землі, нема ніякого дерева, віодної хатини — лише довжка безмежні піски. А над піском синаво-біле небо. Фидяста пустиня подобає на море. Спека у труднює віддих. Безперервний подув вітру не холодить, лише наносить дрібнесенького піску у вагони, хоч вікна щільно позамикані. Небаром лавки, одяги, клунки вкриті верствою пилу, пісок попріліювався до шкіри і до волосся подорожніх. Поїзд іде пустинею довше ніж годину. Потім геть далеко на заході показується вода, мерехтить зелено, воздух стається свіжий, ще трохи й у фіолетових сонішних проміях виринає краєвид — прегарна оаза Фаюм.

Медінет ель Фаюм.

Оаза ця повстала тут завдяки ріці Бар Юсуф, яка відділилася від Нілю між Каіро і Люксуром, перериває пустиню і розділюється на кілька відног. В старині вірили, що Бар Юсуф це штучна ріка, а переказ каже, що біблійний Йосиф вибудував цей канал із любови до дочки фараона, щоби зробити країну врожайною. По правді Бар Юсуф це природна відгока Нілю.

Над берегом Бар Юсуфа лежить теж головне місто оази, заразом головне місто провінції Медінет ель Фаюм. У цьому місті подибується вже і чужинців. У „готелі" пристаркувата господиня, Грекиня з хорими очима, говорить доволі добре по французьки. Ель Медінет має щось 40.000 мешканців. Над берегами ріки, де побудовані гарніші доми і головна мошея, кипить життя арабського міста: крик, галас доходить далеко з отвертих крамниць і каварень, кричать продавці води, помаранч, цукрової трощі — тут цукрову трощу жують як в Америці гуму. Рибалка перевісив через плече дрючок, на якого одним кінці прикріплений кошик із рибою, на другому сіти, та викликає свій крам. З його високого росту і темної краски лиця пізнати, що він бедуїн. Бедуїни становлять більшу часть населення Ель Фаюм. Займаються риболовлею, зрештою нічим.

Жінки на носах мають обручки тай взагалі прикрашуються богато золотом: на шийниками, ковтками, наранменниками й обручками на ногах. Пізнати, що заможні. Також урожайність землі впадає в очи. Кожда пядь землі аж до осередка міста використана: росте корч або дерево, а навіть із кождої шпари між муром чи камінням добувається трава.

Як тільки звернути від кабережної, зараз зачинається село фелагів, хати-лепянки, покриті соломою, вікнця, малесенькі, не мають дверей, щоби замикалися, нема коминів, тому дим із верблюдиного навозу (Єгипет дуже вбогий у дерево) їсть очи і крутить в очах.

Фелагська жінка вдоволено сидить прикучнувши перед дверми, а хоч пишається золотими прикрасами, шукає вуший в головці дитинки.

Країна рож.

Не без причини називає так Єгиптянин Фаюм. А треба зазначити, що арабська мова залюбки послугується образовістю: слова „рожа" вживає в значінні „цвітки" і „цвіти" взагалі. Всюди при дорозі пишне цвіття. Пальмові, помаранчеві, оливкові гаї, фіґові кактеї, мімози-дерева дають милу тінь. Поля рижу, цукрової трощі, левади сочистої трави. Тож не дивниця, що тут населення таке густе, коли земля така урожайна. Що кроки стрінете якогось чоловіка, село притикає до села. Раннім ранком цілий хоровід людей тягнеться до міста. Зеленою пашею тяжко навючені вербльюди, осли із городовиною (зеленною), молоком, овочами, яйцями. Чоловік, жінка, діти йдуть на базар, жінка несе кілька курий, або гонить ягнята, а дитина гонить теля з породи буйволів. Сам чоловік сидить високо на осли, або в найліпшому разі веде верблюда. Ношення кошів і збанів, погонювання худоби полишає жінці і дітям.

Геть далеко міре пірамідa Гавара, гробниця Аменемгата III. з дванаятої династії, що володіла від 2000 до 1700 року перед Хр. Хоч піраміда побудована лише з непаленої нілевої цегли, то заховалася відносно добре. Вершок ушкоджений. Довкола купи румовища. Тут колись стояв славний лябіринт. Згадують його старинні автори. Грецький письменник Страбо порівнував навіть цей лябіринт щодо величі з пірамідами. Нині лишилося лише кілька потрісканих колюмн із червоного ґраніту.

Годину дороги від Гавари є звалища Крокодільополоса. У холодній тіни блискуються ставки, до яких допливає вода з чистих джерел, людина і звіярта покріплюються свіжою водою.

Крокодільополюс (назва того міста пішла від опікунчого бога з крокодилячою головою Фаюм Собк) за Птолемея І., що володів у післяолександрівських часах, мав більше як **сто тисяч** мешканців. Нині тут нема навіть зломаної колюмни — лише черепки й черепки, що робить дуже сумне враження посеред того гарного краєвиду.

Озеро Карун.

Озеро Карун займає більше як 500 кв. км. простору землі на північному кінці оази. Воно синє, спокійне, наче мертве, між оазою Фаюм і Лібійською пустинею. Земля далі в глибину і по стороні Фаюм є вже пустинна. Над берегами озера розложилися вбогі рибальські села.

Бедуїни, мешканці маленьких, далеких від залізниці осель, приймають чужинця дуже радо. Вони щоправда цікаві, коли бачать чужинця, але не наприкриються і не просять „баккішу" (хабар, дарунок). Араби, що не жиють у тих сторонах, де все пересуваються цілі хмари туристів, є привітні, довірчиві і не заклані. Як бачать туристів, приносять їм помаранчі, а їх коням оброку (трави). Не хочуть приняти за цю прислугу навіть грошей, щонайбільше візьмуть папіроски. Дітей, що з надто великої цікавости збіраються, щоби побачити чужинця, Араби проганяють.

Цікаві ці бедуїни знак Карунського озера. Хоч убогі, але чесні.

ПРАЦЯ ЛЮДСЬКОГО ТІЛА В ЧИСЛАХ.

7.200 літрів крови перепливає денно через серце. — Нерви працюють із скоростю 180 км. на годину. — Один жіночий волос жиє пять літ.

Порівнання людського тіла з машиною дуже старе, що вже й наче стидно вживати цього порівнання. А таки воно правдиве. Та найменше відомо, що поодинокі части тої машини виконують працю і то таку, що ніколи не перериваєтся. Цю працю можна порівняти лише з дуже мало машинами. Навіть найгеніяльніший інжінір, який вміє зробити таке, що вчора ще було казкою, досі не міг зробити машини з такою силою, такої прецизної (досконалої) та щоби так мало зуживалася, як нормальне людське тіло.

Найпрацьовитішою машиною в нутрі великої машинової організиції, якою є наше тіло, є серце. Коли серце правильно функціонує, то виконує що дня працю 20 тисяч метрокільограмів. Це значить, що колиб цю робочу силу сконцентровану перенести на іншу ділянку, вона піднесла би 20 тисяч кг. (себто 20 тон) на один метер високо. День і ніч через людське серце переплиає пересічно 7,200 літрів крови, бо, як відомо, ця машина ніколи не спочиває. Пересічно стільки плину змістилосьб у половині залізничого вагону. Цю кров серце висилає у великий обіг незвичайно скоро: один метер на секунду. В дуже цікавому відношенні до цеї незвичайної праці стоїть зужиття енерґії серця. З усіх енерґій, які людина дістає з поживи, серце бере всього яких пять процентів. Коли поживу нормальної дорослої людини перерахувати на калюрії вуглеводанів, то буде їх около 600 грамів. Тож серце само вдоволилосьби що дня около 30 грамами цукру, й воно заспокоює свої потреби шістьма кістками чистого цукру.

Дуже працьовитими частинами машини є також нерви людського тіла. Їх завданням є переповаджувати далі враження, яке мозок узяв із зовнішнього світа, або розказ, який мозок видав мязам. Мязи роблять це зі скорістю від 35 до 80 метрів на секунду, відповідно до свого положення і сили. Коли цю скорість перерахувати на годину, то дістанемо пересічно 180 км., себто скорість літака.

У цікавій пропорції до тої незвичайної працездатности згаданих органів стоїть довжина життя, отже життєва сила поодиноких частей нашого тіла.

Червоне тільце крови, що є, як відомо, мотором життя, жиє щонайбільше 10 тижнів. Один волосок повіки (віі) жиє лише чотири тижні, а добрий жіночий волос може жити три, а навіть і пять літ. Виглядає з того, що довжина життя поодиноких органів не стоїть у ніякім відношенні до слого значіння або до своєї діяльности в цілому організмі.

Вкінці можуть бути цікаві деякі числа щодо крови в людськім організмі. Людина пересічно має около пять літрів крови, яка важить одну тринацяту — одну двацяту частину загального тягару тіла. Коли людина втратить дві трети із своєї крови, то вже не є здібна до життя. Коли втратить половину крови, то тіло може ще подужати. Як людський організм уміє приноровлюватися, пізнати з того, що коли людина втратить лише одну четверту часть своєї крови, то лише дуже рідко наступає обниження натиску крови.

НЕМА РОБОТИ ДЛЯ КОМУНІСТІВ В АРСЕНАЛІ.

Британський міністер маринарки лорд Стенгоуп рішив, що члени комуністичної партії не можуть працювати в арсеналі в Вулвич та в королівських доках. Хто хоче дістати там роботу, мусить відректися приналежности до комуністичної партії. „Для нас се не є ні політичне ні юнійне питання — сказав він — тільки питання національного безпечества".

СТАТУТ

ОБЕДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ.

1. АТИКУЛ.

1. Назва Товариства звучить: Обеднанне Українських Організацій в Америці. По англійськи: United Ukrainian Organizations of the United States. В скороченню: Obyednanye.
2. Обеднанне це обеднуюча, політично-культурна і гуманітарна організація американських Українців.
3. Осідком Обеднання є місто Филаделфія, в стейті Пенсилвенія, а круг його ділання обіймає цілу територію Злучених Держав. В разі потреби осідок цей може бути перенесений до міста Ню Йорку, стейту Ню Йорку.
4. Печать і відзнака: Круглої форми з написю в українській і англійській мовах: Обеднанне Українських Організацій, в середині український серп Тризуб, а в його середині галицький лев.

2. АРТИКУЛ.

Цілию Обеднання Українських Організацій в Америці є:
а) Змагання до найвищого, морального, матеріяльного, культурного і політичного розвитку Українців в Злучених Державах Америки.
б) Оборона державної самостійности українських земель.
в) Удержування звязку з українською еміграцією на цілій земній кулі, а головно з тою, що живе в Канаді, Бразилії, Аргентині і на Зеленім Клині.
г) Зєдинення поодиноких українських земель в Европі в одноцільну, українську, народо-правну державу, якої устрій повинен бути вирішений дорогою загального, рівного, тайного і безпосереднього голосування.
ґ) Матеріяльна допомога Рідному Краєви.

3. АРТИКУЛ.

Для осягнення намічених арт. 2. цілей Обеднанне зверне свою діяльність в тім напрямі, щоби:
6. Підпирати змагання українських державних чи яких других органів, що прямують до звільнення українських земель зпід окупації.
7. Добути визнання української самостійности державности на українських землях.
8. Поширити та запевнити матеріяльну допомогу Рідному Краєви, а зосібна інвалідам українських армій та тим політичним емігрантам, що продовжують боротьбу з окупантами українських земель.
9) Обєднувати українську іміграцію в Америці та спрямовувати її діяльність до поширення нашого політичного, економічного та культурного життя в Америці.

4. АРТИКУЛ.

10. Членами Обеднання являються ті економічні, просвітні, професійні чи політичні українські організації в Америці, які годяться на програму і статут Обеднання, остають з ним в фактичнім звязку та попирають його роботу.
11. Законодатною владою Обеднання є Конгрес. Виконуючими є: Головний Уряд і Президія Обеднання.
12. В Конгресі беруть участь делегати поодиноких місцевих організацій. Кожда така організація має право вислати одного делегата. Кромі сего можуть брати участь представники урядів Центральних Допомогових чи яких других Центральних Українських Організацій в Америці і редактори українських видавництв, якщо одні і другі остають в звязку з Обеднанням і попирають його акцію.
13. Головний Уряд Обеднання складається з 20 членів, вибраних Конгресом.
14. Президія Обеднання складається: з предсідателя і його заступників, секретарів і касієра.
15. Президія Обеднання може запрошувати на Конгрес нечленів Обеднання, але особам тим прислугує тільки дорадчий голос.

5. АРТИКУЛ.

16 До компетенції Конгресу Обеднання належить: Зміна статута і програми, визначення політичної лінії, ухвалення деректив для Виконавчого Комітету і Президії, затвердження буджетових прелімінарів і справоздань Виконавчого Комітету, ухвалення висоти народного податку, призначеного на визвольну акцію та допомогу Рідному Краєви.
17. Конгрес скликує Президія на підставі ухвали Головного Уряду що три роки, по можности в місяцю жовтні.
18. Головний уряд сходиться раз в рік, щоби вислухати річного справоздання президії та радити над розвитком
19. Президія сходиться на наради принаймні раз у місяць. сацю жовтні.
19. Президія сходиться на наради принаймні раз в місяць. Вона полагоджує технічно всі справи на основі ухвал Конгресу і Головного Уряду. Репрезентаційні функції виконує президія в складі голови і двох інших членів Президії.
Президія скликується головою Обеднання способом, який ухвалить Президія. Для важности рішень потрібна присутність половини членів і звичайна більшість голосів. Письма від Обеднання виходять за підписом голови і секретаря, а важніші акти мають бути підписані трома членами Президії і заосмотрені в печатку Обеднання.
Президія має право кооптувати до нарад членів зпоза Комітету, але члени ті можуть мати тільки голос дорадчий. Президія скликує Головний Уряд іменними запрошеннями на десять днів перед означеним днем засідання, з поданнєм дневного порядку.

6. АРТИКУЛ.

20. Конгресом проводить вибраний для цеї цілі предсідатель, зглядно один з його двох заступників.
Конгрес скликується оголошеннями в часописях, що заступлені в Обеднанню, з поданнєм дня, місяця і порядку нарад.
21. Для правосильности рішень Конгресу треба звичайної більшости голосів, з виїмком зміни статута і програми, до чого потрібна більшість двох третин голосів.

7. АРТИКУЛ.

22 Організації, які входять в Обеднанне, мають право вибирати і висилати делегатів на кождорозовий Конгрес; кошти делегата покриває відділ, який висилає.
23. Делегати мають право забирати голос в нарадах Конгресу, голосувати і вибирати Головний Уряд та бути вибраними.
24. Вибраний Головний Уряд вибирає з поміж себе предсідателя і двох його заступників, двох секретарів, касієра і трох контрольорів.

8. АРТИКУЛ.

25. Українські організації по місцях творять Місцеве Обеднанне, яке носить назву: Обеднанне Українців в (тут слідує назва місцевости).
26. Місцеве Обеднанне вибирає кождого року місцевий уряд з предсідателя, його заступника, двох секретарів, касієра і трох контрольорів.
27. Місцеве Обеднанне веде контролю над збірковою акцією даної місцевости, займається влаштованнєм національних свят, походів; веде нагляд над місцевою школою, виготовляє збіркові звіти до централі і часописей і т. д.

9. АТИКУЛ.

28. Для спеціяльних культурно-освітних чи других справ можуть бути покликані до життя Конгресом або Головним Урядом після вказівок Конгресу спеціяльні комісії.
29. Такі комісії користуються автономним статутом, затвердженим Конгресом або Головним Урядом, який має рівнож контролю над діяльністю комісій.
30. Четвертий Конгрес Обеднання покликав до життя такі комісії: для справ Рідної Школи в Америці, Ліги Американських Горожан українського походження і Ліги Ветеранів американської армії українського походження, та Січової Організації.

10. АРТИКУЛ.

31. Висоту річного народного податку означує Конгрес Обеднання.
Спосіб збирання народного податку означає Головний Уряд.

11. АРТИКУЛ.

32. Розвязанне Обеднання може наступити дорогою ухвали Конгресу. До важности рішення треба двох третин голосів.
33. По розвязанню Обеднання майно його переходить на підставі ухвали ліквідаційного Конгресу на вказану цим Конгресом українську інституцію.

ПОЗІР! ПІТСБУРГ І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА Ф. Н. С. СТАРАННЕМ УКР. СПВ. ТОВАРИСТВА „БАНДУРИСТ"

влаштовує в 10-літну річницю проголошення Независимости Західної Української Держави

ВЕЛИЧАВИЙ СВЯТОЧНИЙ КОНЦЕРТ

при співучасти славного українського барітона д. М. ЗАЗУЛЯКА з Ню Йорку

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 18-го ПАДОЛИСТА (NOV.) 1928 РОКУ

В HIPPODROME THEATRE, 1624 BEAVER AVE., corner JUNIATA STREET, N. S. PITTSBURGH, PA.

Початок в годині 3-тій пополудни.

Святочну промову виголосить наочний свідок Воскресення Української Держави о. Др. М. КОПАЧУК.

Всіх Українців з Пітсбурщини запрошує до численної участи

260 Святочний Комітет.

ДО АМЕРИКИ! Без ріжниці, чи Ви є американським горожанином, чи ні, Ваша жена і діти можуть приїхати до Америки. То саме відноситься до фармерських робітників. Продаємо шифкарти до всіх частей світа. Полагоджуємо всякі старокраєві і американські справи. Споряджуємо контракти купна і продажі, повновласти і т. п. Вишукуємо дати приїзду до Америки і назви кораблів.

ДОЛЯРИ

пересилаємо до краю почтою і телеграфічно по дешевій ціні.

ЛОТ І ДОМИ

продаємо по дуже приступній ціні в першій українській оселі НОВА УКРАЇНА, Н. ДЖ.

По близші інформації заходіть або пишіть до наших офісів:

THE GLOBE SERVICE CORPORATION

30 EAST 7th STREET New York City. | 329 SO. 4th STREET Philadelphia, Pa.

Корпорація і бюра знаходяться під зарядом предсідателя ТЕОДОРА І. ГРИЩЕЯ з Филаделфії, Па.

ЗБЛИЖАЄТЬСЯ ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО

ХОЧЕТЕ ВИСТУПАТИ З ПАТРІОТИЧНО МОВОЮ НА КОНЦЕРТІ АБО ВІЧУ, КУПІТЬ СОБІ

ВСТУПНІ СЛОВА І ПРИНАГІДНІ МОВИ

о. М. КІНАША

Ціна книжки з пересилкою 1 доляр.

Замовляти:
Rev. M. KINASH, 347 GRIER AVE., ELIZABETH, N. J.
або
„SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

НАЙНОВІШІ ШКІЛЬНІ КНИЖКИ

ЯКІ МОЖНА НАБУТИ В КНИГАРНІ СВОБОДИ:

ПЕРША КНИЖЕЧКА (Буквар) М. Матвійчука. Ціна ..... 40 ц.
ДРУГА КНИЖЕЧКА (Читанка для II. кляси). М. Матвійчука. Ціна ..... 45 ц.
БІБЛІЙНА ІСТОРІЯ, о. д-ра Я. Левицького, Часть І старий завіт; часть II новий завіт ..... 85 ц.
КОРОТКА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ, І. Крипякевича ..... 50 ц.
ТРЕТА КНИЖЕЧКА, М. Матвійчука ..... 60 ц.
ШКІЛЬНИЙ СПІВАННИК, у двох частях, Др. Ф. Колесси 75 ц.

Повисші книжки будемо висилати тільки за одержанням належитости, а з огляду на їх низьку ціну ніякого опусту давати не можемо. — Замовленя слати на адресу:
„SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВІ.

КОРТИС БЕЙ, МД.

З вечерниць на народні потреби.

Як після довгої зими ціла природа будиться до життя і спершу, зпомала, ніжно леститься, голубиться життєдайними лучами сонця, поки не розсмакує та не звикне до повної сили тих любих лучів, так і наша громада після довжезного сну рутенського рабства зпомала стає пізнавати смак українського раю.

От тиждень тому наші церковні сестриці уладили вечерниці. Предсідателька, пані Будігазі, і касієрка, пані Нагнибіда, та сестриці пристроїли столи, та навантажили всяким добром і смаком. Підчас перекуски гром. Теодор Чорній у своїй бесіді порівнав нашу прекрасну забаву з недолею наших родимців в Західній Україні, та витиснув тяжку і щиру слезу з неодних очий, особливо жіночих, завзиваючи до складки на українські цілі. Підпер його і наш душпастир Улянницький, відслонюючи в більше жахливих красках положенне наших братів на політичнім і релігійнім поли у нашій батьківщині. І чесний наш член пан Микола Шандровський палкими, горячими і більше переконючими словами, хоч дітваком прийшов він сюда в хату „вуйка Сема" — підпирав гадку пана Чорного. А коли п. Йосиф Семенків сивоволосий борець за церковну і народну справу, заявив, що він і многі горожани з Балтімор покинули балтіморську церкву і стали членами кортісбейської, бо тут український дух, українська справа та боротьба за права українсько-католицької церкви в повнім розгарі — то всі як один зложили свої лепти на українське добро.

Жертви зложили: о. А. Улянницький $1.50; Мирослава Улянницька 50 цнт.; по $2.00: А. Кричковський, Т. Чорній, Й. Семенків, О. Чікета $1.25; по $1.00: Т. Шандровський Д. Любунець, А. Шандровський, З. Сковрон, П. Семенків, А. Семенківна, Тереса Дмитрів, А. Чікета, М. Дмитрів, І. Буката, Г. Бойко, І. Горнятко, П. Буката, І. Деркач, Г. Подгорняк, Д. Кравчук, Н. Нагнибіда, Н. Шандровський, Т. Семенківна, Н. Чайковський, П. Марамаш(Я. Семенків, Т. Колодницький; по 50 цнт.: М. Любунцева, І. Циганюк. —Разом $33.25. Рішили вислати сю жертву до Обеднання і розділити так: $10.00 на Рідну Школу, $10.00 на українських інвалідів, а $13.25 на українську боеву організацію.

Згадаємо, що громада наша мала і має великі видатки на оборону своєї церкви перед її покровителями, що стараються позбавити її українського характеру, на що таки на тих самих вечерницях зложила другу гарну жертву. Видко, що тіло сеї громади здоровіще — коли дух її такий крепкий.

Теодор Чорній,
Микола Шандровський.

НЮАРК, Н. ДЖ.

На читальню Просвіти в Шуровичах.

Посилаю до редакції „Свободи" посвідку з краю з села Шуровичі, підписану Іваном Шандруком як головою читальні Просвіта і Н. Михальчуком як секретарем, в якій стверджено, що я передав їм збірку в квоті $30, призначену на читальняні книжки. В подяці находиться рівнож і родина жертводавців.

З. Літовинський

КОГУС, Н. Й.

З весілля на українських інвалідів.

На весіллю у гр. І. Копчі з О. Шклярик не забули чесні гості за старий край і зложили 21 долярів і 76 центів, яку то суму вислано до Обеднання і призначено на інвалідів. Зложили слідуючі: Н. Н. $10; по $1.00: І. Урбан, С. Фіялка, В. Стапко, І. Копча, Ю. Бокай, С. Кобаса; дрібними датками $5.76. — Разом $21.76. Збіркою занялися гр. І. Урбан з Вотервліт (староста) і С. Фіялка.

Д. З.

Добрий харч. Англійський король Генрих VIII заблукався на ловах у великих вінзорських лісах. Довго шукав свого почоту тай так вийшов на отверте поле недалеко села Рединг. Король був зодягнений зовсім таксамо як його гвардійці та без церемонії запросився до місцевого війта на обід. Війт попросив його сідати до обіду. Голодний король припав до сочистої вепрової печені.

— На ваше здоровля! — сказав війт, випиваючи до незнакомого. — Але випиймо також на здоровля короля, в якого гвардії ви служите.

Випили, а король знову взявся до вепровини. Війт приглядався йому приязно, а потім сказав:

— Я радо давби сто фунтів стерлінгів, щоби мені вепрова печеня смакувала так, як вам. На жаль, у мене такий слабовитий жолудок, що з трудом можу стравити крильце з курятка, або колінко крілика.

Король Генрих VIII. таксамо смачно пив, як їв. Попрощався вкінці, але не признався, хто він.

Кілька тижнів пізніше війта арештували та замкнули в лондонській вязниці Тавер. Там подали йому лише воду й хліб. Війт був у розпуці. Як не сушив собі голови, не знав, яка цьому причина. Щойно осьмого дня подали йому до сухого хліба шматок вепрової печені. Смакувала йому дуже й зїв усю. Як уже доїдав, відчинилися невеличкі двері сусідньої кімнати, де був схований король і приглядався голодуючому війтові крізь маленький закратований отвір.

— Тепер мені заплатіть сто фунтів стерлінгів — сказав король до переляканого — коли не хочете бути тут до кінця вашого життя. Я був вашим лікарем і вилічив зовсім ваш хорий жолудок, а тепер домагаюся заплати.

For all stomach and intestinal troubles and disturbances due to teething, there is nothing better than a safe Infants' and Children's Laxative.

MRS. WINSLOW'S SYRUP

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ЗАЛІЗНЯК БОРЕТЬСЯ В НЮАРКУ.

Після блискучої побіди, яку ЗАЛІЗНЯК одержав над Маєрсом, на просьбу публики ЗАЛІЗНЯК знова бореться в Нюарку, в ЧЕТВЕР, 8. ЛИСТОПАДА, в Українській Галі, 57 Бікон ул. Залізняк бореться з Джаном Пітерсом аж до побіди, в другій парі бореться Владек Збишко проти Джека Сампсона, а Франк Бруно бореться з Українцем Томою Лазукою аж до побіди. Як відомо, у мінулій боротьбі Бруно посварився з Лазукою і боротьба була перервана. Тепер вони будуть боротися аж до побіди. Початок в год. 8.15. 259-61

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

НА ПРОДАЖ ферма з двома акрами землі, дім 10 кімнат з каменю і мини три поверхи, електрика, 1 корова, 150 курий, 8 безрог. Ціна $6,000, готівками $2,500. Голостися до 257-61
LUKA VOZNE,
R. D. 2, Box 89, Flemington, N. J.

ПОШУКУЮ КІЛЬКОХ УКРАЇНЦІВ,

котрі можуть позичити $10,000 до $14,000 на перший морґеч і на добрий процент, на будову фабрики, мурованої на 2 поверхи, довга 100, а широка 86 стіп.

Маю 10 лотів на Новій Україні в New Jersey State, коло самої залізниці Port Reading R. R. і Дністер улиці. В тій фабриці будеться виробляти Toy & Novelty Patent і другі з дерева вироби. Можете робити при будові, а по скінченню у фабриці при машинах; буде робота для хлопців і дівчат. Рівнож можете собі купити тано хату на Новій Україні, що будує українська фірма The Globe Service Corp. По близші інформації голоситися або пишіть до: 156-60
ANTON ZUBRYD,
29 Waldo Ave., Jersey City, N. J.
або можна голоситися також під ч.:
30 East 7th Stret, New York, N. Y.
329 So. 4th St., Philadelphia, Pa.

School nurse says all girls should know this

TALKING to a roomful of high school girls on personal hygiene, an experienced district nurse said: "One of the basic rules of health for girls is to keep the system functioning naturally at all times. Normal exercise and diet habits should be encouraged. But when necessary there's no harm in taking mujol, since it works mechanically and can't disturb the normal functions of any organ of the body. Particularly with girls, there are times when mujol should always be taken. Take a spoonful every night for a few days. It's a thoroughly safe and harmless method. It won't cause distress or gas pains or griping."
Mujol is different from any other substance. It contains no drugs or medicine. It can be taken safely no matter how you are feeling because it is so pure and harmless, and works so easily. Every woman should keep a bottle on hand. Every druggist has this remarkable substance. Get the genuine.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
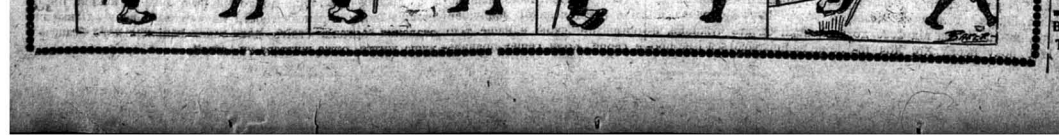
ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
129 E. 7th STREET, NEW YORK CITY
Telephone: Orchard 2565